

A Jugoszláv Talajtani Társaság

VI. Kongresszusa

Novi Sad, 1980. június 7—14.

A Jugoszláv Talajtani Társaság VI. Kongresszusát Novi-Sadon, a hazánkkal szomszédos Vojvodina Autonóm Tartomány fővárosában tartotta 1980. június 7—14-ig. A Kongresszus helyválasztásának egyik kétségtelen oka az volt, hogy Vojvodina mezőgazdasága kiemelkedő szerepet játszik az ország lakosságának élelmiszerellátásában, és a terület mezőgazdaságának fejlődése egész Jugoszlávia mezőgazdaságának fejlődését megszabja, irányt mutat az intenzív mezőgazdaságfejlesztés lehetőségeire, egyben előrejelzi annak nehézségeit, kijelöli a talajtan, agrokémia, talajbiológia által szükségszerűen megoldandó tudományos problémákat.

A Kongresszus méltó seregszemléje volt a jugoszláv talajtan, agrokémia és talajbiológia területén alkotó tudományos kutatóknak, e tudományokat különböző szinten oktatóknak, valamint az elért tudományos eredmények gyakorlati elterjesztésén, bevezetésén munkálkodó tervezőknek, meliorátoroknak, agrárszakembereknek. A Kongresszuson több mint kétszáz szakember vett részt hivatalosan, de az érdeklődőkkel együtt a plenáris ülések létszáma a 300 főt is meghaladta. Több külföldi ország is képviseltette magát, így Csehszlovákia (2), Hollandia (1), Kína (2) és Lengyelország (2). Hazánk Talajtani Társaságát VÁRALLYAY GYÖRGY és LÁSZTITY BORIVÓJ képviselték.

Az előkészítő munka oroszlanrészre a 25-tagú szervezőbizottságra hárult, amelynek elnökévé a házigazda Novi Sad-i Egyetem Mezőgazdasági Kara Talajtani Tanszékének vezetőjét N. MILJKOVIĆ-ot, al-elnökévé pedig S. MANOJLOVIĆ-ot a Jugoszláv Talajtani Társaság elnökét, valamint S. DRAGOVIĆ-ot a Vojvodina Autonóm Tartomány Talajtani Társaságának elnökét, az Egyetem professzorait választották. Elsősorban a szervezőbizottság lelkes, jól összehangolt, magas színvonalú munkáját dicsérik, hogy a plenáris előadások teljes anyaga, a Kongresszus előtti és

utáni kirándulások részletes ismertetője, továbbá valamennyi előadás összefoglalója már a Kongresszus megnyitásakor nyomtatott formában állt a résztvevők rendelkezésére; hogy a Kongresszus zsúfolt napi-rendjét végig sikerült a tervezettnek megfelelően végrehajtani, s hogy ennek ellenére volt idő az egyes témákat követően közvetlen hangú szakmai tapasztalatszerésre, konstruktív vitákra, volt lehetőség a jövő feladatait meghatározó következtetések levonására; végül, hogy a Kongresszus teljes anyaga nyomtatásban is megjelenik a közeljövőben.

Az ünnepélyes megnyitón N. MILJKOVIĆ professzor, a szervezőbizottság elnökének bevezetője után N. KMEZIC a tartományi kormány elnöke üdvözölte a Kongresszus résztvevőit, kiemelve a tudományterület fontosságát Jugoszlávia népgazdaságában, a lakosság színvonalas ellátásának biztosításában. Ezután eredményes munkát kívánt a tanácskozásnak.

A Kongresszus plenáris ülésein több előadás hangzott el, amelyek egyben a szóban forgó témakörökben megrendezett szekciósülészeknek is bevezetőjét képezték.

Az I. Szekció vezető előadását P. DREZGIĆ, V. MIHALIĆ, S. MANOJLOVIĆ és N. VUČIĆ tartották „Az intenzív mezőgazdasági hasznosítás talajtani problémái” címmel. Attekintést nyújtottak a talajok optimális hasznosításával kapcsolatos problémákról és azok kutatásáról: a vetésforgó, vetésváltás, talajművelés és trágyázás rendszeréről, valamint az öntözés kérdéseiről. Kitértek az e területeken végzett kutatások fontosabb eredményeire. A vetésforgó témakörben ismertették a 15 éves tartamkísérletek alapján kidolgozott, gabona, cukorrépa, kukorica, napraforgó, valamint forgón kívüli lucerna időszakos bevonásával vizsgált forgókat, amelyeket — a kapcsolódó trágyázási rendszerrel együtt — gyakorlati bevezetésre javasoltak. A talajművelési rendszerrel kapcsolatban kifejtették, hogy azt az egyes növényi kultúrák-

hoz kell igazítani. Több éves kísérleti eredmények alapján időszakos, 4—5 évenkénti, mélyebb művelést javasoltak. A köztes-időszakban pedig — elsősorban a csernozjom típusú talajokon — megfelelőnek minősítették az energiatakarékos sekélyebb művelést is.

A talajerő utánpótlási (szerves- és műtrágyázási) rendszer témakörén belül elsősorban a Vojvodina körzet problémáiról szóltak és hangsúlyozták a talajtermékenység folyamatos ellenőrzésének, megőrzésének és fokozásának érdekében bevezetendő komplex rendszer szükségességét. Ennek fő célja — a terméshozamok növelése mellett — megfelelő PK-trágyázással a talajok optimális PK-ellátási szintjének elérése, illetve fenntartása. Az előadók — a racionális műtrágyafelhasználás problémáinak ismertetése mellett — külön kitértek az istállótrágya és a trágyalé felhasználásának fontosságára. Felhívták a figyelmet a folyékony és dúsított műtrágyák felhasználásának lehetőségeire. Önkritikusan megállapították, hogy az optimálisan racionális műtrágya-adagok megállapításához jelenleg még kevés vizsgálati adattal rendelkeznek. Ezért átlagosan a talajok 20 mg^o/_o AL-P és AL-K szintre történő feltöltését jelölték meg célul — a növények igényeihez alkalmazkodva. Az optimális nitrogén-műtrágya-adagokat véleményük szerint a talajvizsgálati adatok alapján kell meghatározni. A szükséges nitrogénműtrágya-adagokat őszi kalászosoknál alap- és fejtrágyaként, tavasziaknál tavaszi alaptrágyaként, a P- és K-műtrágyákat az őszi szántással javasolják bedolgozni a talajba. Kitértek az öntözés talajtermékenységre gyakorolt hatásaira is.

Kutatási eredményeik és kísérleti tapasztalataik alapján az alábbi következtetéseket vonták le és javasolták gyakorlati bevezetésre:

— a lucerna négyévenkénti bevezetését a vetésforgóba (amellyel egyidejűleg csökkenteni lehet az utóvetemény nagy N-műtrágya igényét);

— a szakaszos mélyebb művelés bevezetését csernozjom talajokon;

— a „mérleg-elv” figyelembevételével meghatározott trágya-adagok és tápanyagarányok alkalmazását a növények igényeinek kielégítésén túlmenően az optimális „talaj-ellátottság” elérésére és fenntartására;

— a trágyázás és a termés minősége közötti összefüggések figyelemmel kísérését (különösen a búza, kukorica és cukorrépa esetében);

— az intenzív műtrágyázás néhány körzetében az S, Mg, és néhány mikroelem mennyiségének, felvehetőségének vizsgálá-

tát, illetve ennek alapján, egyenkénti vagy komplex alkalmazását.

Felhívták a figyelmet a szerves és műtrágyák veszteségmentes tárolásának és szállításának fontosságára is. A talajok szervesanyag-tartalmának biztosítása érdekében az istállótrágya, a trágyalé, valamint a betakarítás után visszamaradó szerves növényi maradványok okszerű felhasználását, a mezőgazdasági termelés biológiai körfolyamatába történő „visszavezetését” jelölték meg kulcsfontosságú feladatként.

Javaslatokat tettek az öntözés káros mellékhatásainak megelőzésére. A talajszerkezet leromlásának megakadályozása érdekében szakaszos mélyművelés bevezetését, a másodlagos szikesedés megelőzése céljából megfelelő (a talaj tulajdonságaihoz és a természetni kívánt növényi igényeihez igazodó) minőségű öntözővíz alkalmazását, valamint a talajvízszint szabályozását tartják elsősorban fontosnak.

A bevezető előadást követően a témakörben 38 előadás hangzott el a szekcióülésen. Az előadások jelentős része a főbb mezőgazdasági növények (búza, kukorica, cukorrépa, sörárpa, takarmánynövények stb.) műtrágyázása, tápanyagfelvétele, terméseredménye és termésmínősége közötti összefüggésekkel foglalkozott, mutatott be ezirányú szabadföldi kísérleti eredményeket Jugoszlávia — elsősorban Vojvodina — különböző területeinek különböző talajtípusairól (csernozjomok, réti talajok, barna erdőtalajok, stb.). Érdekesek voltak azok az előadások (12), amelyek az ásványi-N dinamikájával, illetve az N-műtrágyázás különböző hatásaival (búza, kukorica, cukorrépa minősége; kukorica aminosav-garnitúrája; sörárpa fehérjetartalma, stb.) foglalkoztak. Lényegesen kisebb érdeklődés nyilvánult meg a P, K és mikroelemek iránt. Ezen a Kongresszuson is vitatéma lett a felvehető P₂O₅-tartalom antropogén behatásokat indikáló jelentősége, a talajban jelenlevő P-formák és a növényi produktum minőségének összefüggései, valamint a P és a különböző mikroelemek (elsősorban a Zn) antagonizmusa. Ebben a szekcióban hangzott el LÁSZTITY B. és KÁDÁR I. előadása is a „feltöltő” P- és K-műtrágyázás hatékonyságáról néhány magyarországi talajon. A talajviszonyok és az intenzív mezőgazdaság problémáinak hasonlósága miatt az előadást élénk érdeklődés és hasznos tapasztalatsere követte. Mint minden intenzív mezőgazdasági területen, Vojvodinában és Szlovéniában is felmerült a különböző mikroelemek (Mn, Zn, Cu, Mo) vizsgálatának szükségessége, illetve azok speciális fontossága, bizonyos növények szempontjából. (Mn, Cu, Zn —

cukorrépa — Szlovénia; Mo. — lucerna — Bácska stb.)

Ugyancsak ebben a szekcióban hangzottak el olyan előadások, amelyek különböző „mikrobiális stimulátorok” hatásával foglalkoztak (pl. a légköri N-kötésre, a talaj mikroflóra populáció dinamikájára és fajösszetételére, a N lebontására stb.), és olyan gondolatokat vetettek fel, amelyek a jövő energiatakarékos és környezetkímélő termelési technológiáinak kidolgozásánál megkülönböztetett jelentőségűek lehetnek. A talaj fizikai- és vízgazdálkodási tulajdonságainak, valamint termékenységének összefüggései véleményünk szerint indokolatlanul háttérbe kerültek a Kongresszuson. Kevés előadás, még kevesebb új megállapítás, — ez volt a jellemző.

Meglehetősen lokális érvényessége ellenére értékes volt viszont a különböző növények (kukorica, cukorrépa, élő takarmánynövények, takarmányrépa, dohány, nyárfa stb.) komplex termelési rendszereinek bemutatása, amely a Kongresszus gyakorlati szakembereinek érezhetően sok újat, egyben széles vitaleapot, tapasztalatszerző fórumot jelentett.

A II. Szekció bevezető előadását V. MIHALIĆ, N. MILJKOVIĆ, V. NEUGEBAUER és I. MUŠAC tartották „Az intenzív mezőgazdasági hasznosítás problémái anormális gyenge termőképességű talajokon” címmel. A probléma kiemelkedő népgazdasági jelentőségét mindennél jobban jelzi, hogy Jugoszlávia mezőgazdasági területének mintegy 70%-át (9,8 millió hektárt) borítanak olyan talajok, amelyeken különböző tényezők korlátozzák a talaj termékenységét, rontják a terület termőhelyi adottságait, csökkentik agroökológiai potenciálját. A talaj termékenységét korlátozó tényezők közül négygel foglalkoztak részletesebben: a hidromorf talajok, az agyagbemosódásos talajok, a szikes talajok és a homoktalajok meliorációjának és eredményes mezőgazdasági hasznosításának problémáival. Rámutattak arra is, hogy a talajok savanyúsága több talajtípus esetében jelent korrigálandó talajtulajdonságot.

Jugoszláviában mintegy 3,5—4 millió hektárnyi területen fordulnak elő hidromorf, glejes, illetve pszeudoglejes talajok, amelyeknél elsősorban a talaj kedvezőtlen filtrációs tulajdonságai (kedvezőtlen vertikális drénviszonyai), a felszínközeli talajvízszint, a talajszelvényben előforduló pangóvíz-képződés, és a fokozott belvízvesztés, illetve ennek agronómiai következményei jelentenek korlátozott termékenységet, csökkent termékbiztonságot, agrotechnikai nehézségeket. A melioráció feladatai ezeken a talajokon — fentieknek megfelelően — a felszíni vízrendezés, a

talajvízszint szabályozása, valamint az optimális nedvességállapotot és kedvezőbb fizikai tulajdonságokat, jobb talajszerkezetet biztosító olyan beavatkozások, mint a homokolás, a melioratív talajművelés (szántás, mélylazítás), a meszezés, a szerves trágyázás, valamint a talajkondicionáló szerek alkalmazása.

Tulajdonképpen hasonló melioratív intézkedéseket igényel a mintegy 3,4 millió hektárnyi agyagbemosódásos talaj intenzívebb mezőgazdasági hasznosítása is, hisz ezeknél elsősorban a talaj kedvezőtlen vízgazdálkodási tulajdonságai (közvetlen és közvetett hatásai) jelentik a talaj termékenységét korlátozó fő tényezőt.

Részletesen foglalkoztak a szikes talajok javításának, valamint a szikesedési folyamatok megelőzésének lehetőségeivel, hisz az ország legfontosabb mezőgazdasági területét jelentő Vojvodina mintegy 19%-át borítják szikes talajok, s még ennél is nagyobb a mélyebb rétegekben szikes talajok, illetve az ún. „potenciális szikes talajok” területe. Bácska és Bánát (a mi Duna—Tisza közü, illetve tiszántúli szikesekhez hasonló) szikes talajainak meliorációjánál előfeltételnek tekintik az Na-sók fő forrását képező talajvizek szintjének süllyesztését, szabályozását, valamint a mikrorelief egyenetlenségeinek megszüntetését. A komplex melioráció részei ezen túlmenően a kémiai talajjavítás (mész, gipsz), a melioratív talajművelés (mélylazítás, háromrétegű szántás), a megfelelő vertikális drénaszt biztosító szervesanyag-adagolás, illetve talajkondicionáló-szerek alkalmazása, valamint a többnyire nyílt árkos módszerrel megoldott vagy kombinált drénezés. Beszámoltak a nehéz mechanikai összetételű szikes talajok rizstermesztésbevonásának és halastókénti hasznosításának tapasztalatairól is.

Jugoszláviában közel 80 000 hektárnyi területen fordulnak elő eolikus, 1,3 millió hektáron pedig alluviális eredetű homoktalajok. A homokjavítás módszerei közül az agyagtartalom növelését, a réteges homokjavítást, az istállótrágya, tőzeg és komposzt használatát, bentonit, perlit, aszfalt, fólia és boton rétegek lefektetését, a tarlómaradványok beszántását, zöldtrágyázást, valamint a felszín szintetikus anyagokkal történő megkötését ismertették.

Az előadás végén az intenzív mezőgazdasági hasznosítás következményeként előforduló kedvezőtlen hatásokat összegezték (savanyodás, Ca-vesztés, szerkezetleromlás, másodlagos szikesedés stb.), és felhívták a figyelmet ezek időben történő megelőzésének szükségességére.

A bevezető előadáshoz a szekcióban 20 előadás kapcsolódott, amelyek a csökkent

termékenységgű talajok különböző meliorációs problémáival (drénezés, talajnedvesítés-szabályozás, fizikai tulajdonságok javítása, mesterséges szerkezet-stabilizálás, meszezés, melioratív trágyázás és talajművelés), illetve a meliorált területek racionális mezőgazdasági hasznosításának, korszerű agrotechnikájának speciális talajtani kérdéseivel foglalkoztak. Itt hangzott el LÁSZTITY B. és SZEMES I. „K-műtrágyázás hatása karbonátos homoktalajok termékenységére” c. előadása is. A szekcióüléshez kapcsolódott B. VERHOVEN (Hollandia) plenáris előadása is az „optimális talajvízszint” értelmezéséről és jelentőségéről a mezőgazdasági vízgazdálkodásban.

A Kongresszus III. főtémáját a talaj- és földértékelés kérdései képezték. G. M. ANTONOVIĆ és Z. VIDAČEK „A föld termelési és használati értékének elemzése” című plenáris előadása áttekintést nyújtott különböző országok talajbonitációs rendszereiről és ezek alkalmazási lehetőségeiről a racionális földhasználat, a melioráció-tervezés, valamint a természetvédelem különböző területein. A fő előadás, majd a szekcióülés keretében az azt követő 5 előadás szerzői részletesen bemutatták Jugoszlávia talajértékelési rendszerét, amelyben a 8 talajbonitációs osztályon belül a földterületeket a talajképző közet, tengerszint feletti magasság, domborzat, klíma és a földhasználat módja szerint csoportosítják földértékelési kategóriákba, amelyekről készített térképeket folyamatosan, nyomtatott formában is kiadják.

A IV. Szekció bevezető előadását G. FILPOVSKI akadémikus terjesztette elő egy szélesebb szerzői kollektíva (M. ČIRIĆ, J. MARTINOVIĆ, Z. RACZ, A. STIRITAN és A. ŠKORIĆ) nevében, „Talajtérképezés és talajosztályozás Jugoszláviában” címmel. Áttekintést nyújtottak az ország 1 : 50 000 méretarányú talajtérképezésének munkálatairól, ezen belül az erdőterületek térképezéséről, a speciális célok érdekében (melioráció-tervezés, város és ipartelepítés, stb.) végzett térképezési munkákról, a légi fényképek és űrfelvételek ez irányú hasznosításáról, valamint a térképanyag nyomtatott formában történő kiadása érdekében végzett rendszeres tevékenységről. Jugoszlávia talajosztályozási rendszerének bemutatása során különös figyelmet kaptak a talajtípusnál alacsonyabb taxonómiai egységek (altípus, változat stb.), amelyek a különböző gyakorlati célú talajosztályozások szempontjából gyakran megkülönböztetett jelentőségűek. A szekció-előadások (12) részben a plenáris előadás egyes rész kérdéseit egészítették ki, másrészt egy-egy táj (Macedónia, Szerbia, Horvátország, Isztria stb.) talajviszonyairól közöltek részletes

ismertetést. Ebben a szekcióban hangzott el VÁRALLYAY Gy. és munkatársainak (SZÜCS, L., ZILAHY, P., RAJKAI, K., MURÁNYI, A.) két előadása is „Magyarország agroökológiai potenciálját meghatározó talajtani tényezők 1 : 100 000 méretarányú térképe”, illetve „Magyarország talajainak vízgazdálkodási kategóriarendszere és 1 : 100 000 méretarányú térképe” címmel. Mind az elméleti megközelítést, mind a számszerű határértékekre alapozott metodikai irányelveket, mind a számítógépes talajtani adatbank, illetve korszerű talajinformációs rendszer kialakításához is megfelelő alapokat szolgáltató térképezési technikát nagy érdeklődéssel és elismeréssel fogadta a hallgatóság.

Az V. Szekció témáját a környezetvédelem talajtani vonatkozásai képezték. A bevezető előadást a plenáris ülésen Z. TRŠIĆ és H. RESULOVIĆ professzorok tartották. Egy általános környezetvédelmi ismertetés után a pedoszféra védelmének speciális kérdéseivel foglalkoztak, ezen belül is elsősorban a művelt területek csökkenésének problémájával, amely Jugoszláviában is számottevő volt az utóbbi években: évente a művelt területnek mintegy 0,14%-a került más hasznosítás alá (urbanizáció, iparfejlesztés, közlekedés, bányászat stb.). Áttekintve az utóbbi évek környezetvédelmi kutatásait, az előadók részletesebben kitértek a minőségi termőalapok védelmére és a rekultiváció problémáira. Megállapították, hogy a mezőgazdaságban a tudományos technikai forradalom csak akkor lehet eredményes, ha a levegő, a víz, a biocönózisok védelme mellett biztosítja a technogén területek eredményes rekultivációját is. Szóltak még a rekultivált talajok osztályozásának kérdéseiről, valamint a nagy léptékű talajtérképek elkészítésének szükségességéről, amely egzakta alapokat nyújthat a legkisebb értékű termőfelület-kiesés különböző variánsainak kidolgozásához. Foglalkoztak a külszíni fejtések, a meddőhányók rekultiváció utáni mezőgazdasági hasznosításának lehetőségeivel, valamint az ipari és városi szennyvizek elhelyezésének talajtani problémáival. A szekcióülés 15 előadása igen széles tematikai spektrumot ölelt fel. Szóltak az előadók a trágyázás negatív hatásairól, a talajvizek nitrát-szennyeződéséről, a vizek eutrofizálódásáról, a különböző szennyeződések hatására bekövetkező talajmikroflóra változásokról, a herbicidek mikrobiális lebontásának folyamatairól, az erdő alatti biogeocönózisok anyagforgalmáról és biológiai folyamatairól, a légköri nitrogénkötésről, a víz- és szél okozta talajerózióról, valamint a nemzeti parkok területén végzett komplex kutatásokról.

Az elhangzott előadásokat naponta, majd az ülészak végén általában igen élénk és konstruktív vita követte, s az itt elhangzott főbb megállapítások és javaslatok alapján kerültek megfogalmazásra a Kongresszus határozati javaslatok. A Kongresszus plenáris üléssel zárult, amelyen megvitatásra kerültek a határozati javaslatok, valamint az elkövetkező időszak fő feladatait és kutatási irányait meghatározó alapvető irányelvek. A végrehajtó testület döntése alapján bejelentették, hogy a következő Kongresszus házigazdája és szervezője a Koszovó Autonóm Tartomány lesz, és döntés született a kongresszus fő tématerületeit illetően is.

A Kongresszuson elhangzott közel 100 előadás jó képet nyújtott a jugoszláv talajtan, agrokémia és talajbiológia jelenlegi helyzetéről, és a figyelem központjában álló fő kérdésekről. Meg lehetett állapítani, hogy elsősorban az intenzív irányú mezőgazdaságfejlesztés komplex talajtani kérdései, elméleti és gyakorlati problémái váltottak ki különös érdeklődést, hisz a vajdasági területen elsősorban a kérdésekben várja a gyakorlat a tudomány segítségét, új eredményeit.

A Kongresszust két szakmai kirándulás egészítette ki. A Kongresszus előtti kiránduláson a résztvevők Bácska talajviszonyaival és talajhasznosítási problémáival ismerkedtek meg. A jellemző talajtípusok (csernozjomok, réti talajok, szikes talajok, homok talajok) mellett megtekintették a Duna—Tisza—Duna öntözőrendszert, annak hatásait a talajképződési folyamatokra, meglátogattak egy agráripari egyesülést, valamint néhány rekultivációs kísérleti telepet. A Kongresszus után az érdeklődők szárnyashajón kirándulást tettek a Vaskapunál felépített „Derdap” vízierőműnél, majd ezt követően bánáti drénezésekkel, hegyi teraszok réti talajainak alagsóvezésével ismerkedtek meg, meg-

látogatták a belgrádi „Jaroszlav Černi” Vízgazdálkodási Intézetet, valamint a Kovin Agráripari Egyesülést.

A Kongresszus időtartama alatt a Novi Sad-i Egyetem Mezőgazdasági Karának aulájában kiállítás ismertette a Jugoszláv Talajtani Társaság történetét, eddigi rendezvényeit. Szemléletes tablókön bemutatják Jugoszlávia talajterképezésének főbb állomásait képező talajterképeket, valamint a jelenleg készülő 1 : 50 000 méretarányú térkép néhány részletét.

A Kongresszus sokoldalú tevékenysége, magas tudományos színvonala, a rendezvény iránt megnyilvánult igen élénk érdeklődés együttesen azt eredményezte, hogy méltóan jutott kifejezésre az az eredményes munka, amellyel a tudományág nagymértékben járult és járul hozzá Jugoszlávia népgazdaságának fejlődéséhez, a tudományterület országon belüli és nemzetközi elismertségéhez. Számunkra a részvétel nemcsak a társaságaink közötti hagyományos, jó kapcsolat ápolását és erősítését jelentette, hanem olyan szempontból is tanulságos volt, hogy lemérhettük, értékelhettük és érzékelhettük egy hazánkhoz nagyon hasonló természeti adottságokkal rendelkező ország talajtani—agrokémiai—talajbiológiai kutatásainak fő irányait, alapvető koncepcióit és elért tudományos eredményeit. Az általunk szerzett és a Kongresszus nyomtatott kiadványában mindenki számára hozzáférhetővé váló tapasztalatok minden bizonnyal eredményesen lesznek hasznosíthatóak a tudományterület hazai kutatásainak tervezésénél, fő feladatainak meghatározásánál is.

LÁSZTITY BORIVÓJ
és VÁRALLYAY GYÖRGY

MTA Talajtani és Agrokémiai
Kutató Intézete, Budapest

Érkezett: 1980. november 26.